
**IMPROVING COMMUNICATION IN A MULTIETHNIC CLASSROOM THROUGH
OUT-OF-SCHOOL ACTIVITIES WITH ETHNICALLY MIXED GROUPS OF
ENGLISH LANGUAGE STUDENTS****Marija Dulevska**South East European University, Republic of N. Macedonia, marijadulevskapp@gmail.com

Abstract: Multiculturalism is a wide and very current topic throughout Europe and the world and is also present in Macedonia. It is almost impossible to think of a concept of ethnically clean states because in each country there are at least two different cultures, and in some, more. Because of coexistence and sustainability, the goal of one state should be focused on finding a way to develop the concept of accepting diversity and respect for the other. In the case of the Republic of Macedonia, accepting the existence of different ethnic groups with their own worldview, language and culture should be a priority. It also involves finding ways to reduce prejudice and stereotypes as well as continuous and permanent reconstruction of the individual's mental structure, given the fact that there are different peoples with different racial ethnic and religious diversity in the country.

The first step toward achieving these goals is through the early stages of education. Schools are the key to implementing the reconstruction of the individual's awareness. In the doctoral thesis, two primary schools were taken as examples, but they are from different ethnic structures - OOU Blaze Koneski - Prilep is purely Macedonian and Rexhe Rushit Zayazi, from the village of Zayas, Kichevo - where the students and employees are ethnic Albanians schools in terms of implementing inter-school ethnic different activities. The cooperation between the two schools is in accordance with the Council of the Municipalities of Prilep and Kicevo, the Bureau for Development of Education, the State Educational Inspectorate and the Ministry of Education and Science of the Republic of Macedonia as official competent institutions.

Every school goes through a process of inter-ethnic self-evaluation within which weaknesses are detected and a development plan for their overcoming as well as the development of a new development plan is being developed. All documents that the school produces are adopted by the School Board and are controlled and verified by the State Education Inspectorate.

Furthermore, each school has its own team of responsible teachers of the so-called SIT, which implements and coordinates a whole procedure for interethnic cooperation between the two schools. Prior to the school year, the two partner schools prepare a plan for joint interethnic activities that they plan to implement. That plan is presented to the Parents Council, in front of the school board and it is adopted and it becomes an integral part of the School's Annual Program, which is adopted at a session of the Council of both municipalities. At the beginning of the school year, the plan for mutual activities starts to be realized in accordance with the set goals and the dynamics itself. At the end of each school year, an annual report on the realized activities is made, as well as for the unrealized ones, and they are presented to the school board and the Municipal Council.

The approach used in the doctoral thesis itself is qualitative, that is, the ultimate goal is to increase the communication between the students and the employees of the two ethnically diverse schools.

Further, as a technique, observation is used where different reliable data on the general state and hour are obtained. Polls were also used to examine the opinions and readiness of parents, students and teachers to implement interethnic activities, as well as various interviews of students, parents and employees from two different ethnic communities. The primary school Blaze Koneski - Prilep has 935 pupils and 81 employees. The parents' council has 41 members. The mutual interethnic activities are to be carried out each annual school year according to an accepted calendar of events between both schools.

Keywords: ethnical, multiculturalism, mutual activities, religious diversity, coexistence and sustainability.

**ПОДОБРУВАЊЕ НА КОМУНИКАЦИЈАТА ВО МУЛТИЕТНИЧКА УЧИЛНИЦА
ПРЕКУ ВОН-НАСТАВНИ УЧИЛИШНИ АКТИВНОСТИ СО ЕТНИЧКИ МЕШАНИ
ГРУПИ НА УЧЕНИЦИ ПО АНГЛИСКИ ЈАЗИК****Марија Дулевска**Универзитет на Југоисточна Европа, Република С. Македонија, marijadulevskapp@gmail.com

Апстракт: Мултикултурализмот е широка и многу актуелна тема низ цела Европа и во светот и е присутна и во Македонија. Речиси е невозможно да се размислува за концепт на етнички чиста состојба затоа што во секоја земја има најмалку две различни култури, а во некои, повеќе. Поради соживот и одржливост, целта на една држава треба да биде насочена кон изнаоѓање начин за развој на концептот на прифаќање на различностите и почитување на другата. Во случајот со Република Македонија, прифаќањето на постоење на различни етнички групи со свој поглед на светот, јазикот и културата треба да биде приоритет. Исто така, подразбира изнаоѓање начини за намалување на предрасудите и стереотипите, како и постојана и трајна реконструкција на менталната структура на поединецот, со оглед на фактот дека во земјата има различни народи со различна расна етничка и религиозна разновидност.

Првиот чекор кон постигнување на овие цели е во раните фази на образованието. Училиштата се клучот за спроведување реконструкција на свеста на поединецот. Во докторската теза, како основни примери се земени две основни училишта, но тие се од различни етнички структури - ООУ Блаже Конески - Прилеп е чисто македонски и Реце Рушит Зајаз, од селото Зајас, Кичево - каде учениците и вработените се етнички Албанци училишта во однос на спроведување на меѓу-училишни етнички активности. Соработката меѓу двете училишта е во согласност со Советот на општините Прилеп и Кичево, Бирото за развој на образованието, Државниот просветен инспекторат и Министерството за образование и наука на Република Македонија како официјални надлежни институции.

Секое училиште поминува низ процес на меѓуетничка самоевалуација во рамките на кој се откриени слабости и се изработува план за развој за нивно надминување, како и изработка на нов план за развој. Сите документи што ги изработува училиштето ги донесува Училишниот одбор и ги контролира и верификува Државниот инспекторат за образование.

Понатаму, секое училиште има свој тим на одговорни наставници од т.н. СИТ, кој спроведува и координира цела постапка за меѓуетничка соработка помеѓу двете училишта. Пред учебната година, двете партнер училишта изготвуваат план за заеднички меѓуетнички активности што планираат да ги спроведат. Тој план е претставен пред Советот на родители, пред училишниот одбор и истиот е донесен и станува интегрален дел од Годишната програма на училиштето, што се усвојува на седницата на Советот на обете општини. На почетокот на учебната година, планот за меѓусебни активности започнува да се реализира во согласност со поставените цели и самата динамика. На крајот на секоја учебна година, се прави годишен извештај за реализираните активности, како и за нереализираните, и истите се презентираат пред училишниот одбор и Советот на општината.

Пристапот што се користи во самата докторска теза е квалитативен, односно крајната цел е да се зголеми комуникацијата помеѓу учениците и вработените во двете етнички разновидни училишта.

Понатаму, како техника, се користи набудување каде се добиваат различни сигурни податоци за општата состојба и часот. Анкетите беа користени и за да се испитаат мислењата и подготвеноста на родителите, учениците и наставниците за спроведување на меѓуетнички активности, како и разни интервјуа на студенти, родители и вработени од две различни етнички заедници. Основното училиште Блаже Конески - Прилеп има 935 ученици и 81 вработен. Советот на родители брои 41 члена. Меѓусебните меѓуетнички активности треба да се вршат секоја годишна учебна година според прифатен календар на настани меѓу двете училишта.

Клучни зборови: етнички, мултикултурализам, меѓусебни активности, религиозна разновидност, соживот и одржливост.

1. ВОВЕД

Мултикултурализмот е широка и мошне актуелна тема низ Европа и светот и исто така е присутна во Македонија. Скоро е невозможно да се помисли на концепт на етнички чисти држави затоа што во секоја држава има најмалку две различни култури, а во некои и повеќе. Заради соживот и одржливост целта на една држава треба да биде фокусирана кон тоа да се најде начин за развивање на концептот на прифаќање на различностите и почит кон другиот. Во случајот со Република Македонија, прифаќањето на постоење на различни етнички групи со сопствени светогледи, јазик и култура треба да биде приоритет. Тоа исто така подразбира изнаоѓање на начини за намалување на предрасудите и стереотипите како и континуирана и постојана реконструкција на менталниот склоп на индивидуата со оглед на тоа што во државата има различни народи со различна расна етничка и верска определеност.

2. ПРИНЦИПИ И ЧЕКОРИ ЗА УСПЕШНИ ПРОМЕНИ

Првиот чекор кон постигнување на овие цели е низ раните фази на образованието. Училиштата се клучот за имплементација на реконструкцијата на свеста на поединецот. Во докторскиот труд како примероци се

земени две основни училишта, но истите тие се од различни етнички структури- ООУ Блаже Конески-Прилеп е чисто Македонско и Реце Рушит Зајази, од с.Зајас, Кичевско- кадешто учениците и вработените се етнички Албанци- се партнер училишта по однос на имплементирање на меѓу-училишни етнички различни активности. Соработката на двете училишта е во согласност со Советот на општините на Прилеп и Кичево, со Бирото за развој на образованието, Државниот просветен инспекторат како и Министерството за образование и наука на Република МАкедонија како официјални надлежни институции.

Секое училиште во свои рамки поминува низ процес на интеретничка самоевалуација во рамките на кој се детектираат слабите страни и се изработува развоен план за нивно надминување како и кон изработка на нов развоен план. Сите документи кои училиштето ги изработува се усвојуваат од Училиштниот Одбор и се контролирани и верификувани од страна на Државниот Просветен инспекторат.

Понатаму, секое училиште има свој тим на одговорни наставници т.н СИТ кој ја спроведува и координира цела постапка за меѓуетничка соработка меѓу двете училишта. Пред самата учебна година двете партнер училишта изработуваат план за заеднички меѓуетнички активности кои истите планираат да ги реализираат. Тој план, се презентира пред Советот на родители, пред училишниот одбор и се усвојува и понатаму таа станува составен дел од Годишната програма на училиштето која пак се усвојува на седница на Совет на двете општини. Со почетокот на учебната година планот за взаемните активности започнува да се реализира согласно зацртаните и постаени цели и самата динамика. На крајот од секоја учебна година се прави годишен извештај за реализираните активности како и за нереализираните и исто истите се презентираат на училиштен одбор и Советот на општините.

3. ЧЕКОРИТЕ НА УСПЕШНАТА ПРОМЕНА

3.1 Одлука на училиштата да се вклучат во процесот на меѓуетничката интеграција

- двете етнички различни училишта донесуваат свои официјални одлуки поддржани од Советот на родители, Училишните Одбори, Советите на општините, БРО и Државниот Просветен инспекторат да се вклучат во процесот на имплементирање на меѓуетнички активности меѓу две етнички различни училишта. За таа цел се врши и дисеминација на наставниците и родителите како и учениците за сите активности што ќе се преземаат во текот на тековната учебна година.

3.2 Самоевалуација на училиштето и изработка на акционен план –(од аспект на меѓуетничката интеграција)- Секое училиште согласно одредени ставки пред почетокот на учебната година си врши своја самоевалуација за да ги утврди своите слаби страни и потоа врз основа на добиените резултати истото си прави и изработува АКЦИОНЕН ПЛАН на активности што планира да ги изведе низ учебната година. Акциониот план треба да е усвоен од Советот на родители, Училишните Одбори, Советите на општините, БРО и Државниот Просветен инспекторат. Со тој годишен план се запознаваат наставниците и соодветно на динамиката заеднички ги изведуваат планираните активности.

3.3 Создавање на тим на одговорни наставници за работа со имплементација на меѓуетнички активности- Двете училишта секој во својот дел формира т.н СИТ- тоа е тим од одговорни наставници кои се задолжени за водење, координација, следење и вреднување на имплементацијата на меѓуетничките активности меѓу учениците и наставниците од двете училишта.

3.4 Спроведување на меѓуетничките активности меѓу двете училишта-

По добиена согласност на претходно спроведена анкета на родители и ученици, наставниците од двете училишта започнуваат со реализација на меѓуетничките активности двајца наставници од својот предмет на претходно утврдена локација со групи на етнички мешани ученици. За секоја реализирана активност се изработува годишен извештај на крајот од учебната година и повторно истиот се доставува со соодветните надлежни институции

3.5 Организирање на завршен настан – На крајот од секоја учебна година по преходен договор на наставниците и учениците се организира завршен настан на кој се покануваат наставници, родители ученици, официјални претставници и се презентираат продуктите на сработеното. Пред почетокот на следна учебна година, се креира нов план за имплементација на меѓуетнички активности.

3.6 Сертификација на наставници и стручни соработници

- Секој наставник или стручен соработник кој бил успешен во имплементацијата на меѓуетничките активности добива соодветен сертификат издаден од БРО и од Министерството за образование и наука на Р.Македонија

4.ЗАКЛУЧОК

Република Македонија е мултиетничка земја.

Луѓето треба да научат да се почитуваат меѓусебно и да развијат капацитет да ги ценат другите, без оглед на нивното потекло. Комуникацијата на сите нивоа е императивната цел за сите учесници во процесот. Сепак, овие комуникациски вештини треба да се започнат уште на рана возраст и да се воведат веќе во основното образование кај учениците. Заедничката соработка меѓу ООУ Блаже Конески - Прилеп со доминантно македонско население и Редзе Рушит Зајази Кичево со претежно албанско население, ќе покаже капацитет за мешани групи на ученици да работат заедно, да соработуваат и да комуницираат на конструктивен начин. Покрај тоа што е директна и вербална, комуникацијата може да биде и просторна, визуелна, соработка, иако движења и креации. Преку заеднички работилници и заеднички настани на учениците, различни заеднички производи се ставаат како клучни резултати и резултати од соработката. Многу ученици под влијание на нивните родители и колеги несвесно стануваат осудувачки и предрасуди. Преку работилниците учениците учат за опасностите од дискриминација, со што се развиваат вештините за недискриминација и учење за соработка. Современото образование на деветто одделение го вклучува меѓуетничкото образование во наставната програма.

Комуникацијата треба да се одвива на сите нивоа, меѓу родителите од двете училишта, меѓу родителите и наставниците, и меѓу наставниците од двете училишта. Резултатите и меѓусебните производи треба да бидат пропишани во годишниот план за следните години и на повисоко ниво можат да бидат вклучени во Бирото за образование на официјалните наставни планови за сите училишта во Република Македонија. Клучната улога на образовниот инспекторат не смее да се запостави - тие се официјални претставници кои го следат целиот процес и даваат забелешки за службено подобрување во инспекцискиот извештај секоја трета година, поради интегралната евалуација за која секое училиште треба законски да се подложи.

ЛИТЕРАТУРА

- Ајрулаи, А., Ангеловска, А., Тасевска, А., et al. (2016)- Практикум за интегрирање на мултикултурно учење во наставата за основно и средно образование, Скопје.
- Бауман, Г., (2009). ”Мултикултурна загатка- реобмислување на националниот, етничкиот и религиозниот идентитет”—Издавачки центар Три.
- Бешка, В., Петроска Дедова, Р., (2016) Демократско учество на учениците во училиштето, Скопје
- Пиштолов, М., Мојсоски, Н., Тахир, Т., Салифоска, Ф., (2016)- 40 меѓуетнички и забавни игри за интегрирање на децата и младите, Младински Центар за граѓанско образование, Скопје
- Lenard, P.T., (2012). “*The reports of Multiculturalism’s death are greatly exaggerated*”- Research article, University of Ottawa, Political Studies Association.
- Loobuuyck, P., & Levrau, F., (2013).” *Is multiculturalism bad for social cohesion and redistribution?*”, The political Quarterly, Vol.84, No.1 January- March
- Luckenckuk, A., (2013) “*Paradigms of research for the 21st century-perspectives and examples from practice*”- Peter Lang Publishing, INC New York, USA.
- Mojsoski, N., (2016)- Through innovation to a better integration, Youth Cultural Center, Skopje.
- Muhic, M., (2015). Power point presentation on Multiculturalism, SEEU, Tetovo.
- Scavetta, R., (2013) “*In Macedonia, School Integration Seen as Tool for Peace*”- Frontline-online edition, Open Development/ Development & Defense, September/October